

Številka: 00104-286/2019/6

Datum: 10. 10. 2019

Odgovor na poslansko vprašanje mag. Branka Grimsa v zvezi s financiranjem »fake news« propagandnih laži o zgodovinskih dejstvih

Poslanec Državnega zbora Republike Slovenije mag. Branko Grims je na Vlado Republike Slovenije naslovil poslansko vprašanje v zvezi s financiranjem »fake news« propagandnih laži o zgodovinskih dejstvih.

V njem uvodoma navaja, da je po javno objavljenih podatkih med prejemniki sredstev iz lani objavljenega razpisa Ministrstva za kulturo tudi Zavod Oštro, in sicer za projekt »rojstvo medija« v višini 21.035 evrov, pri čemer je pred nekaj dnevi javno objavil trditev, da je sodelovanje (kolaboracija) nacizma in socializma ob začetku druge svetovne vojne oziroma skupni napad nacionalsocialistične Nemčije in socialistične Sovjetske zveze na Republiko Poljsko »fake news«. Poslanec mag. Branko Grims nadalje navaja, da je očitno neresnična trditev Zavoda Oštro huda žalitev za vse žrtve tragedije, ki jo je ob začetku druge svetovne vojne doživela Republika Poljska zaradi skupnega napada nacionalsocialistične Nemčije in socialistične Sovjetske zveze, in v zvezi s tem navede več primerov zgodovinskih dejstev. Poslanec zaključuje, da je povsem nedopustno, da Vlada Republike Slovenije z denarjem davkoplačevalcev financira širjenje zgodovinskih neresnic, tako zelo žaljivih za Republiko Poljsko, s katero smo danes skupaj člani Evropske unije in Zveze NATO, in ki je naša dobra zaveznica in prijateljica v Višegrajski skupini. Zato bi se ji Vlada Republike Slovenije morala ustrezno opravičiti vsaj s takojšnjo prekinitvijo financiranja tovrstnega širjenja neresnic.

V zvezi z navedenim poslanec mag. Branko Grims Vlado Republike Slovenije sprašuje naslednje:

»1. Koliko denarja davkoplačevalcev je bilo doslej dodeljeno in koliko izplačano spletnemu portalu Oštro za propagandistično širjenje neresnic (in to pod Orwellovsko krinko lažnega »razkrinkavanja fake news«), na čelu s sramotnim zanikanjem zgodovinskih dejstev o začetkih druge svetovne vojne in tragediji Republike Poljske, ki sta jo na osnovi v paktu Molotov – Ribbentrop dogovorjenega sodelovanja oziroma kolaboracije nacizma in socializma ter z njim dogovorjene delitve Poljske skupaj napadli nacionalsocialistična Nemčija in socialistična Sovjetska zveza?

2. Ali bo Vlada Republike Slovenije takoj prenehala financiranje širjenja tovrstnih, za našo zaveznico Republiko Poljsko žaljivih neresnic?«

Vlada Republike Slovenije podaja naslednji odgovor:

1. Ministrstvo za kulturo je na rednem letnem javnem projektne razpisu za sofinanciranje programskih vsebin medijev v letu 2019 zavodu Oštro, Center za preiskovalno novinarstvo v jadranski regiji, za projekt »Razvoj vsebin – rojstvo medija« dodelilo 21.035 evrov. Sredstva še niso bila izplačana.

2. Na podlagi določb 4. in 4.a člena Zakona o medijih (Uradni list RS, št. 110/06 – uradno prečiščeno besedilo, 36/08 – ZPOmK-1, 77/10 – ZSFCJA, 90/10 – odl. US, 87/11 – ZAvMS, 47/12, 47/15 – ZZSDT, 22/16, 39/16 in 45/19 – odl. US; v nadaljnjem besedilu: ZMed) se z zadevnim javnim razpisom zagotavlja finančna podpora medijem pri ustvarjanju in razširjanju programskih vsebin, ki so pomembne za uresničevanje javnega interesa na področju medijev, oziroma za zagotavljanje pluralnosti in demokratičnosti programskih vsebin splošnoinformativnih tiskanih medijev, radijskih in televizijskih programov in elektronskih publikacij.

Z zadevnim javnim razpisom se sofinancira ustvarjanje naslednjih programskih vsebin:

- pri tiskanih medijih in elektronskih publikacijah: tematski članki, analize, mnenjske vsebine, reportaže, raziskovalno novinarski projekti, kritična refleksija umetnosti in kulture ter književna ali gledališka dela, prirejena za elektronske publikacije;
- pri radijskih in televizijskih programih: informativne, kulturno-umetniške, kulturno-zabavne, izobraževalne, znanstvene, otroške in mladinske ter verske oddaje, oddaje namenjene starostnikom in oddaje namenjene ljudem s posebnimi potrebami ter književna ali gledališka dela, prirejena za radijske ali televizijske programe.

Cilji zadevnega javnega razpisa so:

- zagotavljanje uresničevanja pravice do javnega obveščanja in do obveščenosti;
- zagotavljanje pluralnosti in raznolikosti medijev oziroma raznovrstnosti programskih vsebin, posebej tistih, ki so namenjene otrokom in mladostnikom, starostnikom ter ljudem s posebnimi potrebami;
- ohranjanje slovenske nacionalne in kulturne identitete ter slovenskega jezika;
- spodbujanje kulturne ustvarjalnosti na področju medijev, medijske refleksije umetnosti in kulture ter kulture javnega dialoga;
- utrjevanje pravne in socialne države ter razvoj izobraževanja in znanosti.

Na podlagi določb 120. člena Zakona o uresničevanju javnega interesa za kulturo (Uradni list RS, št. 77/07 – uradno prečiščeno besedilo, 56/08, 4/10, 20/11, 111/13, 68/16, 61/17 in 21/18 – ZNOrg) izda minister za kulturo na podlagi predloga strokovne komisije (ki oceni in ovrednoti vsak posamični kulturni projekt glede na razpisne kriterije) o vsaki ustrezni vlogi, prispeli na javni razpis, posamično odločbo, s katero odloči o odobritvi ter deležu sofinanciranja ali o zavrnitvi sofinanciranja posameznega kulturnega projekta. Z izbranim izvajalcem se sklene pogodba o sofinanciranju in izvedbi kulturnega projekta.

Ministrstvo za kulturo nima nobenega vpliva na vsebino financiranih projektov oziroma na izražanje vesti in mnenj v konkretnih programskih vsebinah. V skladu z ustavno zagotovljeno pravico do svobode izražanja je v Republiki Sloveniji zagotovljena svoboda tiska in drugih oblik javnega obveščanja in izražanja. Vsakdo lahko svobodno zbira, sprejema in širi vesti in mnenja. Na podlagi 6. člena ZMed temelji dejavnost medijev na svobodi izražanja, na svobodnem pretoku informacij in odprtosti medijev za različna mnenja, prepričanja in za raznolike vsebine ter na avtonomnosti urednikov, novinarjev in drugih avtorjev pri ustvarjanju programskih vsebin v skladu s programskimi zasnovami in profesionalnimi kodeksi. Na podlagi določb 18. člena ZMed so uredništvo, uredniki, novinarji in drugi avtorji prispevkov v okviru programske zasnove in v skladu s temeljnim pravnim aktom izdajatelja pri svojem delu neodvisni in samostojni.

Ministrstvo za kulturo lahko preneha s financiranjem posameznega projekta oziroma odstopi od pogodbe le v primeru neizpolnjevanja pogodbenih obveznosti izvajalca, vezanih na samo izvedbo financiranega projekta, npr. če ta ne bi bil izveden v obsegu in kakovosti, kot je bil prijavljen na javni razpis. V presojo resničnosti dejstev, ki jih medij objavi v posamezni programski vsebini, pa se Ministrstvo za kulturo ne sme spuščati, saj bi s tem nedopustno poseglo v ustavna načela o svobodi tiska in avtonomnosti novinarskega dela.

